

GELECEĞİN ANLAMI

Prof. Dr. Metin Sözen
ÇEKÜL Vakfı Başkanı

2005 yılının son aylarında “**Türkiye**” ve “**dünya**”, hızı sürekli artan olaylarla, belirsizliklerin egemen olduğu yoğun bir gündemin içine düşmüş gözüküyor. Konuşulanlara-tartışılanlara, üretilen tüm başlıklara dikkatle bakıldığında, bu yoğunluğun oluşmasında, dünya ekonomik yaşamının her noktasına egemen olmak isteyen ulusların ve büyük kuruluşların bu ortamı büyük bir hırsla ısıttıkları görülüyor. Onların ürettiği “**yeni değerlerin**” egemenliğinde gelişen bu süreçte, nerede durmamız gerektiğini belirlemeye ve bu dumanlı ortamda doğru izi bulmaya çalışan toplumlar, sağlıklı düşünebilmek için sonu belli olmayan hızı “**sınırlama olanağına**” sahip değiller. Kavrayabildikleri tek şey, geniş yığınların, değişik kesimlerin yaşam koşullarının ağırlaşmasıdır. Görünür yanlışlar kanıtlandığı zaman, “**dünyamızın akli şaşımış**”, doğasıya dönüşü olmayan bir noktaya gelmiş olacaktır.

Böylesi karışık-karmaşık bir ortamda Türkiye'nin kendisine bir dizi soru sorması ve bu sorulara koşullanmış yaklaşımlardan uzak soğukkanlı cevap verme olanağını yaratması gerekiyor. Sorun da burada yatmaktadır. Günlük gazetelerin dış-iç haberlerine, köşe yazarlarının yorumlarına hızlı bir bakış bile, hangi kavramlarla, hangi kalıcı olmayan değerlendirmelerle bu “**ülkeye baktığımızı**” anlamaya yetebilir.

Herkesin her düşündüğünü açıklayabildiği, doğru-yanlış dilediği konuyu yazabildiği izlenimini veren böyle bir ortam, “**kafa karışıklığının**” sürekliliğe dönüştüğünün, “**farklı çıkar bağlantılarıyla**” geniş kesimlere seslenildiğinin bir işareti olarak da nitelendirilebilir. Peki bizler, dünyada ve Türkiye’de olup bitenlerin bulanıklığında, ülkenin esenliği için sağlıklı yolu nasıl bulacağız? Çünkü uzun süredir böyle bir “**iradenin oluşmaması**” için yoğun çaba harcandığı, dış ve iç güçlerin hızla kenetlendiği bir süreci yaşamaktayız. Bunun bir anlamda yeni dünya düzeninin ve küreselleşmenin doğal sonucu olarak görülmesinin, sağlıklı bir zemin arayan bireyler, konumunu belirlemek isteyen toplumlar için büyük engel oluşturduğu açıktır.

Türkiye, 20. yüzyılın ikinci yarısından beri, geliştirdiği çağdaş kavramların “**karşı gücünü yaratmak**” için tüm kaynaklarını kullandığından, 21. yüzyıla yaralı girmiştir. Bunu yaratırken, doğasına, kültürüne, özlü insan ilişkilerine, dayanışma yeteneğine, dünyada onurlu yer alma

niteliğine zarar vermiş, zamanı kötü değerlendirmiştir. Artık farklı bir gelecek bizi beklemektedir. Sayısız özelliklerle yüklü bu toplum, çocuklarına bunu aktaramamanın ağırlığını-sorumluluğunu taşımaktadır.

Yazılana çizilene, her gün tartışılan konulara bakıldığında, hepsinin arkasındaki gerçek arandığında, **“dinmeyen bir inadin”** varlığını koruduğu görülür. Bu yanlışı sürekli kılan nedenlerin ana başlıklarını, yakın tarihi dikkatli inceleyenler iyi bilirler. Bizi biz olmaktan uzaklaştıran başlıkların ilki, çağın gereği yeniliklerle donanmak isteyen davranışlara, **“inançlara dayanarak”** cevap arayanlardır. Bu yolda direnenlerdir. Durumun değişmesini istemeyen odaklardır. Buna yaslanarak güç oluşturmak, kendi çıkarlarını ülke çıkarı olarak sunarak toplumların aydınlanmasını kendi iradesi içinde tutmak, bu kesimler için artık başarının tek yoludur.

Dünyadaki gelişmeleri, demokratikleşmeyi kendi tekelinde gören, toplumun karmaşık yapısı içinde gelişen kavramlara sürekli eleştirel gözle bakmayı geleneğe dönüştürenlerse, farklı bir yaklaşımı sergilemektedirler. Bunlar, halkın özlü değerlerini irdelemeden, günümüzle buluşturmadan, sürekliliğe dönüştürmeden, dış dünyanın belirli kesimleriyle ortak hareket edenlerdir. Ülkenin kimliği için yorulmadan, masa başında gündem oluşturanlardır. Her şeyi bilen, **“müstehzi bir edayla”** herkese **“fetva veren”** yeni bilgiçlerdir. Bugün dış ve iç güç odaklarının baş tacı ettikleri bu kesim, her gün karşımızda bizleri diledikleri gibi **“aydınlatmaya”** devam etmektedirler!

Bunların dışında kalanlarsa, iç ve dış dünyaya geçmişin özlü değerleri ve günümüzün kalıcı öğeleriyle bakmaya çalışanlardır. Doğası bitmesin, kalıcı değerler çürütülmesin diyenlerdir. Halkımız topraklarından kopmadan, dünyanın yanlış rüzgarlarına kapılmadan, çağın yakaladığı güçlü kavranabilir yeniliklerin gerisine düşmeden **“ülkemiz varlığını doğru tanımlasın”** diyenlerdir. Gerçek bir birey ve dünyalı olmanın **“bir yere yapışmayı”** gerektirmediğini, uygulamaya dönüştürdükleri yaşam biçimiyle kanıtlayanlardır. Bu, küreselleşen dünyanın neresinde duracağını bilmek demektir.

Yarım yüzyıl boyunca kafamızın karıştırıldığı bir toplum olarak bu üçüncü yol bizlere zor gelse de, 20. yüzyılın ilk yarısında olduğu gibi yeni koşulları dikkate alarak kendimizi bir kez daha gözden geçirmemiz gerekiyor. Dünyaya geldiğimiz gibi gitmememiz, **“geleceği anlamlı kılmamız”**, **“kimlikli-nitelikli yaşamamız”** için bu yaklaşım, kaçınılmaz yol olarak gözüküyor...